

“Emprenedoria social: *embeddedness* local, *social networking sites* (SNS) i desenvolupament teòric” (ENCLAVE)”, MINECO (CSO2012-32635), 2013-2015.

Aquest projecte d'investigació (I+D) s'orienta a estudiar els factors que contribueixen al **sorgiment** i la **consolidació de les empreses socials a Espanya**. Els seus objectius són, en primer lloc, oferir una **definició teòrica** acotada del concepte “d'empresari-a social”. En segon lloc, definir una **tipologia** general d'empresariat social a Espanya a partir d'una enquesta. En tercer lloc, comparar quin pes tenen les **xarxes socials** en la constitució i l'èxit d'aquestes iniciatives, tan en *Social Network Sites* com en àmbits locals o cara a cara.

Provisionalment, adoptem la definició proposada per la Comissió Europea, la qual es refereix a les “empreses socials” com a “organitzacions (a) per a les que l'objectiu social és la raó de l'activitat comercial (sovint en forma d'un alt nivell d'innovació social), (b) aquelles en les quals els beneficis es reinverteixen principalment amb miras a la consecució d'aquest objectiu social, i (c) aquelles en les que el tipus d'organització o propietat privada reflecteixen la seva missió, emprant els principis democràtics o participatius o centrant-se en la justícia social.

Igualment, entenem provisionalment per empresari/a o emprenedor/a social, aquella persona que inicia o desenvolupa una activitat empresarial promogut/da per motivacions socials, que obté al menys el 51% dels ingressos mitjançant activitats comercials (la qual cosa permet tenir en compte activitats finançades en part amb altres fonts com donacions o subvencions) i l'activitat de la qual té un impacte social positiu, molt superior al valor apropiat per l'organització o els seus membres.

HIPÒTESIS DE PARTIDA

Amb la finalitat d'avaluar el paper de les xarxes socials en l'èxit de les emprenedories socials, s'estudiaran dos grups d'emprenedors socials (50 en total): un localitzat, amb interaccions cara a cara, i l'altre deslocalitzat o mediat per plataformes d'Internet o *Social Network Sites* (SNS). A cada un dels grups es diferenciaran iniciatives dins el primer any i amb tres o més anys, així com segons siguin homes i dones.

Les **hipòtesis** que s'estudien són les següents:

Per ambdós grups:

H1. Les característiques de la xarxa personal (mida, *betweenness* i diversitat) i l'accés de mitjana al capital social estan positivament relacionats amb l'èxit de l'empresa social.

Per al grup fonamentat en el SNS:

H2. L'elevada participació en el SNS s'associa positivament amb l'èxit de l'empresa social.

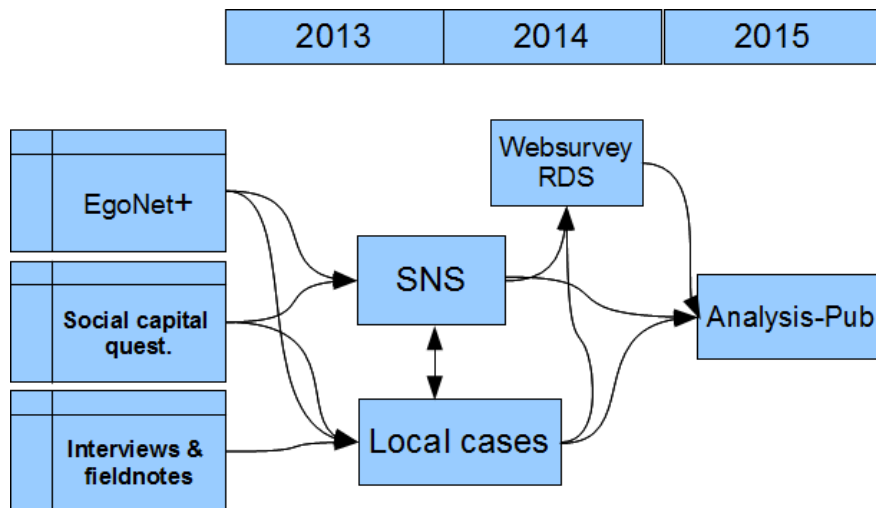
Per al grup fonamentat en les interaccions cara a cara:

H3. La mida i l'estructura de la xarxa personal (alta *betweeness* entre grups diversos amb baixa diversitat interna) a nivell local estan associats positivament amb l'èxit de l'empresa social. .

Per últim:

H4. Els individus actius en el SNS i en l'àmbit local duen a terme empreses exitoses.

DISENY I CRONOGRAMA DE LA INVESTIGACIÓ

Il·lustració 1. Etapes i cronograma.

METODOLOGIA

La metodologia emprada serà mixta, quantitativa i qualitativa, i consistirà en:

- **Anàlisi de xarxes socials:** amb l'ajut del programa de codi obert EgoNet (www.sourceforge.net/egonet) s'obtidran les xarxes socials (és a dir, les característiques de 50 empresaris/es socials, les seves motivacions, característiques de l'empresa social, contactes, etc.). S'aplicarà tan a informants locals com a informants en xarxa, amb finalitat comparativa.
- **Qüestionari sobre capital social¹:** breu qüestionari sobre els recursos accessibles a partir de les relacions socials dels empresaris/es socials entrevistats.
- **Entrevistes i diari de camp:** s'estudiaran en profunditat, emprant tècniques etnogràfiques, uns 20 casos, parant atenció especial a l' *embeddeness* local

¹ Entenem per capital social els recursos accessibles a partir de les xarxes socials. Aquests recursos poden ser avaluats mitjançant la metodologia estàndard del "generador de posicions", que consisteix en identificar un conjunt de professions (al voltant de 20) que es distribueixen jeràrquicament a l'escala social.

dels contactes i al desenvolupament de les empreses socials. En aquest cas s'utilitzaran cadenes de contactes (Grossetti et al. 2011).

- **Respondent Driven Sampling (RDS)**². Un cop s'hagin realitzat els contactes amb els emprenedors/es socials, seleccionarem les llavors apropiades per llançar el *websurvey*. Aquest es realitzarà durant el segon any amb l'ajut dels socis del projecte.

ACTIVITATS DE TRANSFERÈNCIA

Les activitats de transferència inclouen un **blog continu dels avenços del projecte** (<http://blogs.uab.cat/enclave/>), la celebració de **jornades** i **seminaris**, així com **publicacions de divulgació**, a més de les estrictament científiques.

ÈTICA

Aquesta investigació inclou protocols per a garantir l'ètica de la investigació científica, tan a la recollida, emmagatzemament i tractament de la informació. Aquests protocols inclouen consentiments informats, *feedback* i la utilització de compromisos de confidencialitat per part dels investigadors⁷es, així com l'anonimització dels informants (vegis el full informatiu, el consentiment informat i la guia de bones pràctiques d'investigació del grup egolab-GRAFO: www.egolab.cat).

RESPONSABLES

El grup d'investigació pertany al Departament d'Antropologia de la UAB. Contactes:

Joseluis.molina@uab.cat (investigador principal del projecte).

Hugo.Valenzuela@uab.cat (investigador).

Sara.Revilla@uab.cat (investigadora, gestora del projecte).

---

² Al no existir un registre centralitzat d'aquest tipus d'empreses, adoptarem la metodologia desenvolupada per a identificar "poblacions ocultes", "difícils de contar" o "mal conegudes" (Heckathorn 1997, 2002, 2007; Salganik et al. 2004, 2010). Consisteix en identificar 8-10 persones amb xarxes amples i ben conegudes en els seus respectius àmbits d'actuació i demana'ls-hi que nominin a unes altres 3 persones que compleixin amb els requisits especificats. Es contacta amb aquestes altres persones i es repeteix el procediment entre 4 i 6 vegades. Un cop obtinguda una mostra ampla se'ls hi facilita una enquesta on-line a través dels contactes previs.

Full informatiu projecte ENCLAVE

Estudi sobre el paper de les xarxes socials en l'èxit de les iniciatives desenvolupades per emprenedors/es socials.

Els responsables d'aquesta investigació són investigadors/es del grup egolab-GRAFO (www.egolab.cat), del Departament d'Antropologia Social i Cultural de la Universitat Autònoma de Barcelona. L'investigador principal és José Luis Molina (joseluis.molina@uab.es, tfn.: 93 581 11 42), amb el que pot contactar en qualsevol moment per qüestions relatives a la investigació o a la seva participació en la mateixa.

Aquesta investigació es proposa identificar el paper que les xarxes socials exerceixen en l'èxit de les empreses socials. Per a això és important saber com aquestes mobilitzen els seus recursos socials, tan cara a cara com a través de plataformes tecnològiques. Per tal d'obtenir la informació necessària, li demanarem que anomeni, a través de diferents preguntes, un mínim de 15 persones que conegui actualment i que tinguin alguna relació amb la seva empresa. "Conèixer a algú" significa que Vostè el coneix i que aquesta persona el coneix, de vista o pel nom. També significa que han tingut algun contacte en els darrers dos anys i que pot contactar amb ella si hagués de fer-ho. No contactarem amb cap de les persones que ens digui i no li preguntarem la informació que ens permetis fer-ho. Li demanem que utilitzi noms propers als reals amb l'objectiu que vostè pugui reconèixe'ls durant l'estudi.

Després d'haver llistat les persones li demanarem alguna informació sobre elles. Algunes d'aquestes preguntes són qüestions bàsiques com "cóm de bé coneix a aquesta persona?", "En què treballa?", "Quina edat té?", "És home o dona?". També li preguntarem si aquesta persona pot exercir alguna influència directa sobre la seva empresa com, per exemple "Ha demanat ajut alguna vegada a aquesta persona?". Llistar un mínim de 15 persones i respondre a algunes preguntes sobre elles li pot ocupar entre 15 i 20 minuts. També li preguntarem alguna cosa sobre la relació que les persones anomenades tenen entre si. Per exemple, li preguntarem si cada parella de persones es coneixen entre si. La nostra experiència ens diu que aquesta tasca dura entre 10 i 15 minuts.

La informació recollida serà anonimitzada automàticament i es posarà a disposició d'altres investigadors/es un cop transcorregut un mínim de tres anys, sempre amb la condició que es respectin els compromisos adoptats per nosaltres. Rebrà una descripció de la seva xarxa personal i els resultats de l'estudi a nivell agregats es presentaran en el blog del projecte: <http://blogs.uab.cat/enclave/>.

Consentiment Informat

“Emprenedoria social: embeddedness local, social networking sites (SNS) i desenvolupament teòric (ENCLAVE)”, MINECO (CSO2012-32635), 2013-2015.

Vostè no té cap obligació de participar en aquest estudi. La seva participació és completament voluntària. Pot decidir deixar de participar en l'estudi en qualsevol moment. En molts casos disposarà de l'opció de no respondre a una pregunta si no vol fer-ho. La única excepció és el llistat d'un mínim de 15 persones, que coneix, la qual és necessària per l'estudi.

La seva identitat serà confidencial en la mesura marcada legalment. Això protegirà la seva identitat i respostes en relació a terceres persones. No hi ha riscos de cap tipus en la seva participació.

Si té preguntes o dubtes referents a aquest estudi pot contactar amb José Luis Molina, professor del Departament d'Antropologia Social i Cultural de la UAB, (telèfon 93 581 11 42; correu electrònic joseluis.molina@uab.es).

Preguem que signi el present consentiment:

- He llegit la descripció de l'estudi i decideixo participar.
- Entenc que la meva participació és voluntària.
- Entenc que puc detenir l'estudi en qualsevol moment i demanar que les meves dades personals siguin retirades de la investigació sense haver de donar explicacions.
- També entenc que la informació que proporciono és confidencial i que tots els noms seran anonimitzats en la base de dades. Transcorreguts tres anys, aquestes dades anonimitzades podran ser estudiades per altres investigadors/es sempre que es comprometin a respectar els presents compromisos per escrit.
- He estat informat de que rebré una còpia signada d'aquest document per a conservar.

Nom: _____ Data: _____

Signatura: _____

Signatura de l'Investigador/a: _____